

sadú. Na te slive se dajo pa domače češplje z dobrim vspehom cepiti, tako da je mogoče malovredni sad v kratkih letih v cenjenega in priljubljenega domače ali pozne češplje spremeniti. Domača češplja se na ranih slivinih steblih prav rada prime, prav bujno raste in močne veje poganja, tako da se porezana in po cepljenju zgubljena krona v malih letih nadomesti in jeseni z najboljšim sadom polni. To cepljenje je posebno zaradi tega vsega priporočila vredno, ker navadna pozna češplja v marsikteri zemlji neče veselo rasti, posebno v težki ilovici rada hira; rana sliva je pa v vsaki zemlji zadovoljna. Če se tedaj v taki zemlji rane slive posadijo in potem na nje češplje pocepijo, je dobiček očividni. Cepljenje češplje na rane slive toraj živo priporočamo.

Posušen krompir.

Krompir se najprej skuha, olupi in v drobljance za nožev hrbet debele zreže. Tako zrezani krompir se na temenu peči do suhega posuši in ostane leta dni užiten. Pred kuhanjem se krompir z vrelo vodo popari, omije in kratko kuha. Okus je sicer malo drugačen, pa ne neprijeten. Ravno tako se da tudi bela repa ali strnišnica za poznejo rabo posušiti.

Izleček grahovega stročja dišava za juho.

Navadno se grahovo stročje potem, ko se je grah izlužil, porabi za svinje ali se pa zavrže. Umnim gospodinjam naj povemo, da si s tem zametujejo izvrstno dišavo za juho in sicer ravno v onem času, ko ni frišnega sočivja dobiti. Stročje se namreč v vodi, kterež se nekoliko solika (kohlenaures Natron, ki se pri trgovcih z dišavami dober kup dobiva) primeša, dobro pokuha, na platnu precedi, potem z nekoliko sladkorjem ukuha, da se prav zgosti. Tako se dobi izleček, ki ostane brez kvara, kakor dolgo želiš; izleček za majbno žličko v krožnik juhe pomešan zadostuje, da juha prijeten okus frišnega graha dobi.

(„Vlksbl. f. Stadt u. Ld.“)

Spremenjena

Pravila

okrajne posojilnice v Ljutomeru.

H. Obresti in izplačevanje vložkov.

§. 52. Od tega, kar kdo v društveno blagajnico vloži, dobiva počenshi od 2 gold. obresti. Od vložkov za 2 glđ. in naprej plačujejo se, in sicer od 1. dneva naslednjega meseca obresti po 6% (od sto.)

O povišanju ali znižanju obresti odločuje načelstvo z nadzornim svetovalstvom od časa do časa; to se pa mora vselej vsaj mesec poprej javno naznaniti. Obresti, ki ob koncu leta niso vzdignjene, pripisujejo se pri letnih računih, t. j. s prvim januarjem k glavnici.

Obresti se ne plačujejo za tisti mesec, v katerem se glavnica izplača, ali bi se odpovedana izplačati morala.

§. 53. Vložnik sme vsak dan svoj vložek pismeno ali ustmeno nazaj terjati, in sicer znesek do 50 glđ. brez odpovedi, znesek od 50 do 500 glđ. z odpovedjo pred mesec dni, nad 500 glđ. pa z odpovedjo tri mesece poprej. — Če se pa pri vlogu denarjev dogovorijo posebni obroki, se tudi tako plačuje.

Vložniku se izroči knjižica z društvenim pečatom, katero podpišeta dva nda načelstva in v kateri je zapisano, koliko da znaša vložek in koliko obresti. Če so se zaradi plačila dogovorili posebni obroki, se mora tudi to zaznamovati.

Ta knjižica je dokaz, koliko da ima vložnik terjati. V knjižico se zapisuje ime vložnika; izplačuje se pa vsakemu, kdor ima knjižico, kot lastniku ali pooblastencu, kolikor more s knjižico terjati, vsikdar, le v naslednjih slučajih ne:

- a) če se je amortizacija proti dotični knjižici naznanila;
- b) če bi si bil vložnik posebno naročil, da se vložek izplačuje samo njemu ali pa takemu, ki se s posebnim pismom izkaže kot njegov pooblastenec, in če je to v denarni knjigi in pa knjižici omenjeno. Knjižica se kupuje po znesku, ki ga nadzorno svetovalstvo odloči.

J. Pogoji posojila.

§. 54. Društvo daje le samo svojim udom posojila, in to na menjice od enega do šest mesecev, pravilno pa le samo na tri mesece.

§. 55. Pri teh posojilih se pa mora zmiraj na to gledati, da se denar za dalj časa ne izposojuje, kakor ga ima društvo pri svojih upnikih dovoljenega. Ako denarne zadeve dopuščajo, sme se društvenikom posojilo s privoljenjem porokov podaljšati, toda nad poprejšnji rok nikdar ne; in tudi tolikokrat ne, da bi se posojilo vsled tega kot stalno imele.

Proti odrečeni prošnji za posojilo ali podaljšanje taistega pritožuje se pri občnem zboru.

§. 56. Pri dovoljevanju in odmerjevanju posojil se mora vselej na osebo in razmere prosileca gledati in posojilo samo takrat, v toliki meri in na toliko časa dovoliti, kakor se kaže, da bo vrnoti mogel.

§. 57. Ako razmere prosileca dopuščajo, sme tudi več posojil ob enem imeti, če poroki poprejšnjih posojil temu niso nasproti.

§. 58. Posojilo ne sme biti nižje od 5 glđ. Če gotovina ne zadostuje, odloči načelstvo, komu da se poprej posodi.

§. 59. Varščina pri posojilih je:

- a) če sta dva poroka ali akceptanta menjice;
- b) če se zastavijo zaupni papirji ali kovani denar, in
- c) če se zastavi premakljivo blago, ki ni spričenju podvrženo.

Poroka morata po svojih okoliščinah dati zadostno zanesljivost in se zavežeta, da plačilo vrneta sama kot plačnika nerazdelno (in solidum) z dolžnikom.

Zastavljeni papirji se računajo po poslednji borzni ceni in jemljejo se za zastavo do polovice te cene.

Pri premakljivem blagu odločuje nadzorno svetovalstvo, ali se vzame v zastavo in koliko da se manj posodi.

§. 60. Do polovice tega, kar more društvenik od denarnice tirjati, sme se, ako okolščine društva dopuščajo, tudi brez druge varščine posoditi. —

§. 61. Ako društvenik večkrat zaporedoma posojila potrebuje, sme se tudi njegovo zemljišče, ako to okolščine društva dopuščajo, pod popolnoma varnimi pogoji kot kavcija (zastava) ali splošna varščina sprejeti.

Posojila na posebne hipoteke se vendar nikoli ne dovoljujejo.

§. 62. Udje načelstva nemajo pravice iz društvene blagajnice posojila prejemati, ali za drugih posojila porok biti.

§. 63. Udom nadzornega svetovalstva sme se samo proti zanesljivi varščini do tistega zneska posejevati, kterege so za to izvoljeni udje cenilne komisije odmerili. V to komisijo izvoli občni zbor vsako leto tri društvenike.

§. 64. Kdor želi posojila, prosi pismeno ali ustmeno in mora pri tem dokazati:

- a) da je kot društvenik pristopil k društvu in da je svoj prinesek najmanj za pol leta naprej plačal, in
- b) da ponujena varščina posojilu popolnoma zadostuje.

§. 65. Kolike obresti da bodo udje od posojil plačevali in kakošna da bode provizija, odloči načelstvo z nadzornim svetovalstvom, ta sklep pa mora najmanj eden mesec poprej javno naznanjen biti.

§. 66. Za vsako društveno plačilo je Ljutomer plačilno mesto, in vsak upnik in dolžnik se podvrže tamošnji sodnji.

Državni zbor.

Iz splošnjega razgovora o drž. proračunu v 84. seji dostavljamo danes še nekatere posebno mikavne opazke posamesnih poslancev. — Dr. Meznik, Moravec od desne strani, zagovarjal je narodne pravice. „Z narodnostjo“ — pravi — „mora se postopati kakor z vero“; vsakej se mora pustiti posebnost. Motijo se ustavaki, če mislijo, da je ustav z direktnimi volitvami do vrha dospel; brez poravnanja s Čehi ni pravega ustavnega življenja, ker ni politične svobode. Dokazuje, da je neposredno tudi vlada zakrivila gospodarske stiske, ker je n. pr. na Moravskem iz ničevih vzrokov ustavila založnice,

ki so pravi blagor za poljedelstvo in obrtnijo bile, na Českem pa „domoljubno-gospodarsko društvo“ zadušila, ker se je — neki uradnik na svoji časti žaljen čutil.

Dr. Menger od levece pritrjuje prejšnjemu govorniku gledé na to, da je res vlada mnogo kriva gospodarskih nadlog. Beust je v dodatku h kupčijski pogodbi z angleško državo vvoznino obrtnijskih izdelkov tako zljajšal, da naši fabrikanti niso več mogli tekmovati z angleškimi, ki so mnogo pred našimi. — Ravno tako vlada premalo pazi na to, da bi prav ono obrtnijo podpirala, ki je poljedelstvu na korist, marveč jo zaverajo mnoge neugodne postave. Po njegovih mislih se dajo davki le znižati, to je: kmetijstvu se potrebni pripomočki le prihranijo, ako se bo manj potrošilo za vnanja zastopstva države, za vojaštvo v mirnih časih in pa če se loterija odpravi, ki toliko denarja ljudem iz žepov pokrade. Slednjič potrjuje, da dačna zmožnost vidno pojema.

V 85. seje se začne posebni razgovor o drž. proračunu, kterege prične bivši fin. minister dr. Brestel s tem, da skuša govornike od desne strani spodbijati in dokazati, da ni res, ka bi bila sedanja politična sistema gospodarskega poloma kriva, kakor so poslanci od desnice (pa tudi nekteri od levece bolj rahlo) trdili. Brestel je tako zaljubljen v sedanjo centralistično sistemo, da je celó przrl njene velike pregreške. Rekel je, da je od leta 1867. (ko je namreč Beust ustavakom do vrhunca pomogel) vsako leto bil preostanek v drž. blagajnici, da se je pa dve leti popred za ministra Belkredija, ko se je „verfasunga“ ustavila bila, za 400 mil. dolgá napravilo. Državni stroški — pravi — so se res povišali, pa večjidel so to plodoviti (produktivni) stroški, n. pr. za šole, železnice itd. — Škoda, da ni v zbornici grofa Leona Thuna, ta bi bil Brestelna sijajno zavrnil kakor smo brali v „Vaterld.“ Naj povemo to, ker je silno podučno. Dolg 400 mil. kakor tudi boj s Prusijo (1866) bila je žalostna dedščina Schmerlingovega ministerstva. Razkritja ital. generala Lamarmore so resnico na dan spravile, da je Bismark že l. 1864 snoval boj zoper Avstrijo, in da naše nemško-liberalno ministerstvo za Schmerlinga z možno ni bilo boj zabraniti. — Ko je Schmerling odstopiti moral (vsled izstopa vseh federalistov iz drž. zbora s Poljaci vred), je bil poklican Belkredi; državno stanje je bilo takošno, da je grof Leon Thun v svojem govoru 7. jul. 1865 rekel: „Ali po ustavnem potu propasti ali pa po drugem potu otetbe iskati“. — Izvolila se je edino prava pot: Belkredi je začasno ustav ustavil, da bi se z deželami in kraljestvi cesar pogodil in na tej podlagi Avstriji primeren ustav izdelal. Boj s Prusijo je vse ovrl. — Preden je pa še Belkredi na kormilo prišel, je bilo stanje državne blagajnice to-le: Leta 1865 spomladi, 4 leta potem, ko so začeli ustavaki pod Schmerlingom vladati, bilo je